

behandlet. Et af disse Spørgsmaal er nu under Vejs, og det kan jo være, at den højtærede Minister allerede i denne Samling kunde ønske at høre noget nærmere om Forslaget, saa snart de ønskede Oplysninger foreligger. Jeg har i Anledning af, at den højtærede Minister har sat disse Spørgsmaal i Forbindelse, følt mig forpligtet til at fremkomme med disse Bemærkninger, og jeg skal kun tilføje, at det efter Udtalelser fra Ministeren synes, som om vi atter skulle gaa fra hinanden, uden at have udrettet det allermindeste for Højskolerne. Efter de lyse Forhaabninger, hvormed denne Vinters Forhandlinger aabnedes af dette Kongs Ordfører i Vinter, det ærede Medlem for Præstø Amtets 6te Valgkreds (Bojsen), aabnedes der os saadanne Udsigter til, at vi skulle kunne bringe ikke saa faa Frugter hjem, og ikke saa Medlemmer, hvortil jeg hører, haabede, at en af disse Frugter skulde blive Højskolerne. Det synes efter dette ikke at skulle blive Tilfælde.

Den ærede Ordfører havde ogsaa paa et andet Punkt misforstaaet mig paa en ganske mærkelig Maade. Jeg udtalte mig om de Nedsættelser, der ere foreslaaede paa adskillige Bevillinger til Kirker i Sjælland. Jeg udtalte, at efter det Kendskab, jeg havde til de Kirker, der for private Midler ere byggede rundt om i Landet, kunde man meget godt bygge for de Summer, der her bevilgedes, navnlig da de Summer, der bevilgedes, er Tilskud, der gives til Summer, der i Forvejen ad privat Vej ere indsamlede, saa at man dog maa lægge nogle tusinde Kroner til de Summer, der bevilges. Jeg er gaaet ud fra, at man godt kan bygge Kirkerne derfor, men jeg sagde, at inden man gif videre paa den Vej — og det er en Vej, der fører meget vidt — troede jeg, at det var heldigt at tage under Overvejelse, hvorledes vi kunne saa vore Kirker bedre benyttede her i Landet i religiøs Henseende, end de hidtil ere benyttede. Jeg gjorde opmærksom paa, at der jo rimeligvis meget snart vilde komme til at foreligge for os et Forslag om, at Staten ogsaa skal bygge Kirker i Hovedstaden, hvor det saa ikke længer vil være nogle saa Tusinder, men hundrede Tusinder, det vil komme til at dreje sig om, og at der da vilde være nogen Grund til at tage det Spørgsmaal under Overvejelse, om vi ogsaa her i Landet gøre fornuftig Brug af vore Kirker. Den ærede Ordfører gav sig saa til at udmale som noget, jeg skulde have ønsket, og som en Konsekvens af, hvad jeg skulde have sagt, at naar Gudstjenestens sluttedes, vilde man tage sine lange Biber frem, tænde dem og saa holde kommunale Møder i Kirken. Jeg skal ikke

nægte, at jeg blev noget overrasket over den Fortolkning af mine Udtalelser, som den ærede Ordfører fremkom med. Jeg sagde udtrykkelig „til religiøs Brug“, og jeg gjorde opmærksom paa det efter min Mening aldeles abnorme Forhold, vi have her i Landet, at naar en Del af Landets Beboere danne en Valgmenighed og ønske en Kirke til at afholde deres Gudstjeneste i, saa kan, skønt Sognekirkene kun benyttes For- eller Eftermiddag, i Reglen stiftet, Valgmenigheden ikke saa Lov til at holde sin Gudstjeneste i Sognekirken, men saa skal den ikke ringe økonomiske Børde paalægges disse Folk, der danne en Valgmenighed, at de, foruden at lønne deres Præst og svare Tiende og saa videre til Sognepræsten, yderligere maa bygge en Kirke, der tit kommer til at ligge ved Siden af den anden. Saaledes gif det med den første Valgmenighed her i Landet, nemlig den i Rysslinge, hvor de to Kirker kom til at ligge i ti Minutters Afstand fra hinanden, og hvor man saa om Søndagen kunde se de to Stærer krydse hinanden imellem Kirkerne, medens det ene fornuftige havde været at forstaae Beboerne for disse Udgifter. Jeg tror derfor, der er god Mening i, at man, forinden man gaar videre, søger at benytte de nu værende Kirker fuldt ud. — Den ærede Ordfører kom dernæst ind paa sit Forhold til Forslag under Nr. 79. Han gjorde der den samme Betragtning gældende som lige overfor Spørgsmaalet om Aftov Højskole. Det var ogsaa et af de Spørgsmaal, som særlig skulde lempes og lirkes igennem, og det var forkert, naar man rejste Spørgsmaalet som Kampspørgsmaal, eller naar man i alt Fald ikke tog Tiden i Agt. Jeg maa sige, at efter mit Støn — men det falder altsaa ikke sammen med den ærede Ordførers — skulde man tro, at vi netop havde valgt et meget belejligt Tidspunkt. Det blev ved denne Samlings Begyndelse forlyndt, at nu skulde vi ind paa den rent saglige Forhandlingspolitik og lade al Storpolitik hvile, det var Partiernes Raabenhvile, det var ligesom dette trænga dei i Middelfalderen, hvor alle Raaben bleve neblagte. Det var en gylden Tid, vi skulde begynde, nu skulde vi søge de økonomiske og sociale Reformers gennemførte, der hidtil vare blevne hundrede o. s. v., o. s. v. Efter det Perspektiv, der saaledes blev aabnet for os, kunde jeg forstaa, at en hel Del Folk rundt om i Landet kunde synes, at nu maatte netop det rette, det, man talber det taktiske Øjeblik, være kommet til at fremkomme med Adressen om denne Sag, som det gjaldt om ikke at rejse, medens Storpoltikkens Bølger gif højt, men at bringe frem, naar man var kommen ind i en Na-